

DENET DUYURU

Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us

Duyuru Tarihi : 10.01.2023
Duyuru No : 2023/008
Yayımlandığı Yer : VERGİ PUSULASI DERGİSİ -
OCAK 2023 - Sayı : 3

Haluk Erdem
Yeminli Mali Müşavir

7420 SAYILI KANUNLA GETİRİLEN SERMAYE AZALTIMINDA VERGİLEME UYGULAMASI

ÖZET

Sermaye azaltımında vergileme konusu çok uzun süredir mükellefler ile Maliye İdaresi arasında ihtilaflara neden olmaktadır. Bu konuda yasal bir düzenlemenin olmaması, uygulamanın tamamen idari görüşe göre yürütülmesi ve idari görüşün gerçek durumdan ziyade en çok vergileme prensibine dayanması bu ihtilafların temel sebebi olmuştur.

Bu konudaki ihtilafların giderilmesi ve vergilemedeki belirliliği sağlamak adına 7420 sayılı Kanununla Kurumlar Vergisi Kanununun 32/B maddesi olarak “*sermaye azaltımında vergileme*” başlıklı olarak yeni bir madde ihdas edilmiştir.

Getirilen bu düzenleme, yasallığı sağlamak adına önemli olmakla birlikte, içerdığı hükümlerin büyük çoğunlukla mevcut idari uygulamanın devamını sağlamaya yönelik olması ve kısmi bölünme gibi diğer bazı vergisel müesseselerdeki uygulamaya yönelik hükümler içermemesi nedeniyle yeni tartışmaları da beraberinde getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: sermaye azaltımı, kısmi bölünme, nakit sermaye indirimi, öz sermaye

DENET DUYURU
Sayı : 2022/008/1

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2022 yılında 12,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 164'dan fazla ülkede bulunan 1.803 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 111.307 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

1. GİRİŞ

09/11/2022 tarihli ve 32008 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla Kurumlar Vergisi Kanununa 32/B maddesi eklenmek suretiyle, sermaye azaltımı halinde daha önce sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerinin vergilendirilmesine ilişkin yasal bir düzenleme yapılmıştır.

Bu makalemizde, öncelikle söz konusu yasal düzenlemenin getirdiği yeni uygulama hakkında bilgi verilecek, yeni uygulama örnekler yardımıyla açıklanacak ve ardından bu uygulamanın bazı vergisel müesseseler kapsamında yapılan sermaye azaltımlarına olan etkileri değerlendirilmeye çalışılacaktır.

2. YASAL DÜZENLEME

7420 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanununun (KVK) 32/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 32/B maddesi eklenmiştir:

“Sermaye azaltımında vergileme

MADDE 32/B- (1) Kurumlar tarafından sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerinin, sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş tam yıl geçtikten sonra herhangi bir şekilde sermaye azaltımına konu edilmesi durumunda, nakdî veya aynı sermaye ile sermayeye eklenen diğer unsurların toplam sermayeye oranlanması suretiyle azaltıma konu edilen tutar içerisindeki sermaye unsurları tespit olunur. Söz konusu oranın tespitinde;

a) Sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara aktarımı kurumlar vergisine ve kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,

b) Sadece kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,

c) Başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdî sermayenin

toplam sermaye içindeki payları dikkate alınır.

(2) Kurumların öz sermaye kalemlerini sermayeye ekledikleri tarihten itibaren beş tam yıllık süre tamamlanmadan sermaye azaltımı yapmaları durumunda, azaltımın sırasıyla birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sermaye unsurlarından yapıldığı kabul edilir.

(3) Sermaye azaltımında, öncelikli olarak sermayeye ilave edilen öz sermaye kalemlerinden, sermayeye eklenme tarihi beş tam yıllık süreyi geçmemiş olanların işletmeden çekildiği kabul edilir.

(4) Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamında sermaye azaltımı suretiyle tespit olunan sermaye unsurlarından; birinci fıkranın (a) bendi kapsamında olanlar kurumlar vergisine ve vergi kesintisine, (b) bendi kapsamında olanlar sadece vergi kesintisine tabi tutulur. Kurumlar vergisine ve vergi kesintisine tabi sermaye unsurlarında, kesinti matrahı hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan tutar olup, bu tutar üzerinden Kanunun 15 inci ve 30 uncu maddeleri ile 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi hükmü kapsamında kesinti yapılır.

(5) Geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle sermaye azaltılması durumunda, bu şekilde azaltıma konu edilen sermaye unsurları birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümlerine göre tespit edilir ancak bu tutarlar üzerinden dördüncü fıkra kapsamında vergi kesintisi yapılmaz.

(6) Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

Bu madde Kanunun yayımlandığı 09/11/2022 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.

3. 7420 SAYILI KANUN ÖNCESİ UYGULAMA

7420 sayılı Kanunla yapılan yasal düzenleme öncesinde, sermaye azaltımında yapılacak vergilemeye ilişkin herhangi bir yasa hükmü bulunmamaktaydı. Bu nedenle, sermaye azaltımı sonucu ortaklara ödenen tutarların hukuki durumu tartışmalıydı. Bu konuda iki farklı görüş ileri sürülmekteydi:

3.1. Birinci Görüş

Bir görüşe göre, daha önce sermayeye eklenmiş olan öz sermaye kalemlerinin ortaklarca sermayeye konulan nakdi ve aynı sermaye unsurlarından farkı olmayıp, sermayeye eklenmiş olduğu için artık ortakların malı haline gelmiş bir sermaye olan bu unsurların ortaklara iade edilen sermaye olarak kabul edilerek vergilendirilmemesi gerekmektedir. Bu görüşe dayanak olarak iki gerekçe ileri sürülmektedir.

- i. Bunlardan birincisi, sermayeye eklenen bu unsurlar ortakların elindeki şirket paylarıyla (hisse senedi veya ortaklık payı) temsil olunan varlıklardır. Nasıl ki ortaklar bu şekilde sahip oldukları servetleri diledikleri gibi tasarruf edebiliyorlarsa bunların sermaye azaltımı nedeniyle ortaklara nakden iadesinde de aynı durum geçerli olup, ortakların şirket payı ile temsil edilen servetleri kısmen veya tamamen nakit servete dönüşmüş olmaktadır.
- ii. İkinci sebep ise, Türk Ticaret Kanunu uyarınca şirkette sermaye, ortakta ise şirket payı olan bu bedellerin sermaye azaltımı ile ortaklara ödenmesini vergiye tabi kılacak herhangi bir kanuni düzenleme olmamasıdır.

3.2. İkinci Görüş

Diğer bir görüşe göre ise, nasıl ki şirket öz sermaye kalemleri içinde bulunan enflasyon düzeltme farkı, yeniden değerlendirme fonu, olağanüstü yedekler veya dağıtılmamış karlar ortaklara ödendiğinde kurumlar vergisi ve/veya kar dağıtım stopajı yaratıyorsa, bunların önce sermayeye eklenip sonradan sermaye azaltımı yoluyla ortaklara ödenmesinde de durum aynı olmalıdır.

Bu görüşü savunanların görüşleri de kendi içerisinde iki ayrı alt gruba ayrılmaktadır:

- i. Bu görüşü savunanların bir kısmı, daha önce sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerini de ihtiva eden sermayenin azaltılması halinde, ortaklara intikal eden bedellerin kaynağının şirket genel kurulunca serbestçe belirlenebileceği, önceliğin ortaklarca nakden veya aynen ödenen sermayeye verilebileceğini savunmaktadır. Bu görüş tespit edebildiğimiz kadarıyla yargı mercilerince de kabul edilmektedir.
- ii. Maliye İdaresinin daha önce verdiği çok sayıdaki özelgeyle dile getirdiği diğer görüşe göre ise, daha önce sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerini de ihtiva eden sermayenin azaltılması halinde azaltılan sermayenin öncelikle sermayeye daha önce eklenmiş olan ve dağıtımında kurumlar vergisi ve stopaj olmak üzere en yüksek vergi ödenecek olan enflasyon düzeltme farkları, yeniden değerlendirme fonu gibi kaynaklardan, daha sonra sadece stopaj ödenecek olağanüstü yedekler, dağıtılmamış karlar gibi kaynaklardan, arda kalan kısmın ise ortaklarca nakden veya aynen ödenen sermayeden karşılanmış sayılacağı kabul edilmelidir.

Bu ikinci görüş, doğrudan dağıtım vergi yaratan unsurların önce sermayeye eklenip sonra azaltım yoluyla ortaklara nakledilmesinin vergilemeyi önlememesi gerektiği yönünde Vergi Usul Kanununun 3 üncü maddesinde dile getirilen kanunların lafzı ve ruhuyla hüküm ifade edeceğine ilişkin hükme uygun bir görüştür.

Bununla birlikte, yargı mercilerinin de kabul ettiği üzere, azaltımda sermayenin terkinde yer alan unsurlardan hangisine öncelik verileceğinin şirket genel kurulunca serbestçe belirlenebileceği kabul edilmeli, öncelik ortaklarca ödenen nakdi veya aynı sermayeye verilebilmelidir.

Maliye İdaresinin belirttiği önceliğin sırayla en çok vergi yaratan unsurlara ait olduğu görüşünün hukuki veya mantıki bir tarafı yoktur. Nasıl ki kurumlar öncelikle nakdi veya aynı sermaye unsurlarından oluşan sermayelerini azaltıp ortaklarına sermaye iadesi yapıp daha sonra öz sermaye kalemlerini sermayeye eklediklerinde vergi çıkmıyorsa, öz sermaye kalemlerini ihtiva eden sermayelerini azalttıklarında da aynı sonucun çıkması gerekir.

Yine Maliye İdaresinin kabul ettiği ortaklara ödeme yapılmaksızın Türk Ticaret Kanununun 376 ncı maddesinde belirtilen sermaye kaybı nedeniyle zarara

mahsuben yapılan sermaye azaltımlarında vergileme yapılmasının da hiçbir hukuki yanı yoktur. Zira bu durumda işletme dışına çıkan bir kaynak olmayıp ortaklara intikal eden bir servet de olmadığı için vergileme yaratacak bir durumun varlığı kabul edilmemelidir. Ancak Maliye İdaresinin özelge bazındaki görüşü bu durumda sermayenin içinde bulunan enflasyon düzeltme farkları, yeniden değerlendirme fonu gibi sermaye dışında başka hesaba nakli kurumlar vergisini doğuran öz sermaye kalemlerinin sermaye azaltımı yoluyla zarara mahsubu yapıldığından bu azaltımın öncelikle kurumlar vergisi doğuran bu kaynaklardan yapıldığının kabulüyle kurumlar vergisi ödenmesi ancak ortaklara dağıtılan bir kaynaktan bahsedilemeyeceğinden kar dağıtım stopajı ödenmemesi gerektiği yönündedir.

Maliye İdaresince herhangi bir yasal dayanak olmadan tamamen idari görüşe dayalı olarak yapılan bu uygulamanın yarattığı belirsizliği ortadan kaldırmak için 7420 sayılı Kanunla makalemizin bir sonraki bölümünde yer vereceğimiz söz konusu yasal düzenleme yapılmıştır.

4. 7420 SAYILI KANUN SONRASI UYGULAMA

Yukarıda belirtildiği üzere, öz sermaye kalemlerini ihtiva eden sermayenin azaltımında bunların ortaklara intikal ettirilip vergilenmesini öngören bir kanuni düzenleme yokken, 7420 sayılı Kanunla bu duruma yönelik yasal bir düzenleme yapılmıştır.

Anılan Kanunla getirilen KVK'nın 32/B maddesine göre, sermaye azaltımında vergileme, sermayeye eklenen özsermaye kalemlerinin eklendiği tarihten itibaren beş tam yıl geçip geçmediğine göre ikili bir ayrıma tabi tutulmuştur.

4.1. Öz Sermaye Kalemlerinin Sermayeye Eklendiği Tarihten İtibaren Beş Tam Yıl Geçtikten Sonra Sermaye Azaltılması

Kurumlar tarafından sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerinin, sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş tam yıl geçtikten sonra herhangi bir şekilde sermaye azaltımına konu edilmesi durumunda, nakdî veya aynı sermaye ile sermayeye eklenen diğer unsurların toplam sermayeye oranlanması suretiyle azaltıma konu edilen tutar içerisindeki sermaye unsurları tespit olunur.

Söz konusu oranın tespitinde;

- Sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara aktarımı kurumlar vergisine ve kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,
- Sadece kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,

- Başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdî sermayenin

toplam sermaye içindeki payları dikkate alınır.

Buna göre, sermayeye ilave edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra sermaye azaltımı yapıldığında, yukarıda belirtilen kaynakların toplam sermaye içindeki payına göre bir oranlama yapıлып, ona göre bir vergi hesaplanacaktır.

Örneğin bir anonim şirketin 5.000.000 TL olan nakdi sermayesini, 11.11.2022 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltme farklarından 4.000.000 TL ve olağanüstü yedeklerden 1.000.000 TL olmak üzere 5.000.000 TL artırarak 10.000.000 TL'na yükselttiğini, daha sonra bu sermayeyi 25.12.2027 tarihinde tescil edilen kararla 9.000.000 TL azaltarak 1.000.000 TL'na indirdiğini varsayalım. Bu örnekte, öz sermaye kalemlerinden yapılan sermaye artırımını ile sermayenin azaltıldığı tarih arasında beş tam yıllık süre geçmiş olduğundan, sermaye azaltımı suretiyle yapılacak vergilemenin belirlenmesi için orantı yöntemi kullanılacaktır. Hesaplama aşağıdaki gibi olacaktır:

- Enflasyon Düzeltme Farklarından Oluşan Sermaye Payı : %40
- Olağanüstü Yedeklerden Yapılan Sermaye Payı : %10
- Nakit Sermaye Payı : %50

Bu örnekte azaltılan 9.000.000 TL sermayenin %40 ı olan 3.600.000 TL'nin enflasyon düzeltme farklarından, %10 u olan 900.000 TL'nin olağanüstü yedeklerden, %50 si olan 4.500.000 TL'nin ise ortaklarca ödenen nakdi sermayeden geldiği kabul edilecektir.

Vergi hesabı ise aşağıdaki gibi olacaktır:

- Enflasyon Düzeltmesinden Kaynaklanan Kısım:
  - Kurumlar Vergisi (3.600.000x0,20) : 720.000 TL¹
  - Stopaj ((3.600.000-720.000)x0,10) : 288.000 TL²
- Olağanüstü Yedeklerden Kaynaklanan Kısım:
  - Stopaj (900.000x0,10) : 900.000 TL
- Ortakların karşıladığı nakit sermaye üzerinden herhangi bir vergileme yapılmayacaktır.

¹ Enflasyon düzeltme farkı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi kurum kazancına bağlı olmadığından, kurum zararı olsa bile beyan edilmek zorundadır.

² Kurumlar vergisi mükellefi ortaklara ilişkin olarak stopaj yapılmayacağı, diğer yandan stopaj konusunda vergi anlaşması hükümlerinin dikkate alınacağı tabiidir.

4.2. Öz Sermaye Kalemlerinin Sermayeye Eklendiği Tarihten İtibaren Beş Tam Yıl Tamamlanmadan Sermaye Azaltılması

Kurumların öz sermaye kalemlerini sermayeye ekledikleri tarihten itibaren beş tam yıllık süre tamamlanmadan sermaye azaltımı yapmaları durumunda, azaltımın aşağıda yer alan sırayla yapıldığı kabul edilir.

- Sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara aktarımı kurumlar vergisine ve kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemleri,
- Sadece kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemleri,
- Başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdî sermaye

Örneğin bir anonim şirketin 5.000.000 TL olan nakdi sermayesini, 11.11.2022 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltme farklarından 4.000.000 TL ve olağanüstü yedeklerden 1.000.000 TL olmak üzere 5.000.000 TL artırarak 10.000.000 TL'na yükselttiğini, daha sonra bu sermayeyi 25.12.2025 tarihinde tescil edilen kararla 9.000.000 TL azaltarak 1.000.000 TL'na indirdiğini varsayalım. Bu örnekte, öz sermaye kalemlerinden yapılan sermaye artırımını ile sermayenin azaltıldığı tarih arasında geçen süre beş tam yıldan kısa olduğundan, sermaye azaltımı suretiyle yapılacak vergilemenin belirlenmesinde yukarıdaki sıra dahilinde hareket edilecektir. Hesaplama aşağıdaki gibi olacaktır:

- Öncelik sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara aktarımı kurumlar vergisine ve kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemlerine verileceğinden sermaye azaltımının öncelikle enflasyon düzeltme farklarından karşılandığı kabul edilerek;
  - Kurumlar Vergisi (4.000.000x0,20) : 800.000 TL
  - Stopaj ((4.000.000-800.000)x0,10) : 320.000 TL
- Daha sonra dağıtımı stopaja tabi olağanüstü yedeklere verilecektir;
  - Stopaj (1.000.000x0,10) : 1.000.000
- Sıra en son olarak başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan 4.000.000 TL lık nakdî sermayeye gelecek ve bu tutar üzerinden herhangi bir vergi hesaplanmayacaktır.

4.3. Sermaye İçerisinde Beş Tam Yılı Aşan ve Aşmayan Öz Sermaye Kalemlerinin Birlikte Bulunması Halinde Sermaye Azaltılması

Sermaye azaltımında, öncelikli olarak sermayeye ilave edilen öz sermaye kalemlerinden, sermayeye eklenme tarihi beş tam yıllık süreyi geçmemiş olanların işletmeden çekildiği kabul edilecektir.

Örnek 1: Bir anonim şirket 5.000.000 TL olan nakdi sermayesini, 11.11.2022 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltme farklarından 4.000.000 TL artırarak 9.000.000 TL'ye çıkarmıştır. Şirket 20.10.2023 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltme farklarından 3.000.000 TL ve olağanüstü yedeklerden 2.000.000 TL olmak üzere 5.000.000 TL daha artırmış ve sermayesini 14.000.000 TL'na yükseltmiştir. Şirket daha sonra bu sermayeyi 30.11.2027 tarihinde tescil edilen kararla 9.000.000 TL azaltmış ve sermayesini 5.000.000 TL'ye indirmiştir.

Şirketin 11.11.2022 tarihinde enflasyon düzeltme farkından yaptığı sermaye artırımının üzerinden beş tam yıl geçmekle birlikte 20.10.2023 tarihinde tescil edilen kararla yaptığı sermaye artırımının üzerinden beş tam yıl geçmediğinden sermaye azaltımının öncelikle 20.10.2023 tarihinde öz sermaye kalemlerinden yapılan artırımdan kaynaklandığı kabul edilecektir. Azaltımın geri kalan kısmı için de öteki sermaye unsurları arasında oranlama yapılacaktır.

Bu durumda vergileme aşağıdaki gibi hesaplanacaktır:

- Öncelik 20.10.2023 tarihinde yapılan sermaye artırımındaki öz sermaye kalemlerine verilecektir. Bu durumda;
  - Azaltılan 9.000.000 TL sermayenin 3.000.000 TL sı enflasyon düzeltme farklarından kabul edilecektir.
    - Kurumlar Vergisi (3.000.000x0.20) : 600.000 TL
    - Stopaj ((3.000.000-600.000)x0.10) : 240.000 TL
  - Daha sonra azaltılan 9.000.000 TL lık sermayenin 2.000.000 TL sınırın olağanüstü yedeklerden karşılandığı kabul edilecektir.
    - Stopaj (2.000.000x0.10) : 200.000 TL
- Sermaye azaltımının tescil edildiği 30.11.2027 tarihi ile 11.11.2022 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltmesinden yapılan sermaye artırımı arasında beş tam yıllık süre geçtiğinden kalan kaynaklar arasında oranlama yapılacaktır. Bu durumda 9.000.000 TL lık sermaye azaltımından kalan (9.000.000-3.000.000-2.000.000) 4.000.000 TL nın (4.000.000/(4.000.000+5.000.000) %44,44 lük kısmı enflasyon düzeltme farkından yapılan sermaye artırımından, kalan %55,56 lık kısmı ortaklarca nakden ödenen sermayeden kabul

edilecektir. Bu kısımdan gelen vergileme ise şu şekilde hesaplanacaktır:

- Kurumlar Vergisi $((4.000.000 \times 0,44) \times 0,20)$: 352.000 TL
- Stopaj $((1.760.000 - 352.000) \times 0,10)$: 140.800 TL

- Ortakların karşıladığı (4.000.000-1.760.000) 2.240.000 TL nakit sermaye üzerinden ise herhangi bir vergileme yapılmayacaktır.

Örnek 2: Bir anonim şirket 5.000.000 TL olan nakdi sermayesini, 11.11.2022 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltme farklarından 4.000.000 TL artırarak 9.000.000 TL'ye çıkarmıştır. Şirket 20.10.2023 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltme farklarından 3.000.000 TL olağanüstü yedeklerden 1.000.000 TL ve ortaklarca nakden 1.000.000 TL olmak üzere 5.000.000 TL daha artırmış ve sermayesini 14.000.000 TL'ye yükseltmiştir. Şirket daha sonra bu sermayeyi 30.11.2027 tarihinde tescil edilen kararla 9.000.000 TL azaltarak 5.000.000 TL'ye indirmiştir.

Şirketin 11.11.2022 tarihinde enflasyon düzeltme farkından yaptığı sermaye artırımının üzerinden beş tam yıl geçmekle birlikte 20.10.2023 tarihinde tescil edilen kararla yaptığı sermaye artırımının üzerinden beş tam yıl geçmediğinden sermaye azaltımının kaynağının öncelikle 20.10.2023 tarihinde sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerinden yapıldığı kabul edilecektir. Azaltımın geri kalan kısmı için de öteki sermaye unsurları arasında oranlama yapılacaktır. Bu durumda vergileme aşağıdaki gibi hesaplanacaktır:

- Öncelik 20.10.2023 tarihinde yapılan sermaye artırımındaki öz sermaye kalemlerine verilecektir. Bu durumda;
  - Azaltılan 9.000.000 TL sermayenin 3.000.000 TL sı enflasyon düzeltme farklarından kabul edilecektir.
    - Kurumlar Vergisi $(3.000.000 \times 0,20)$: 600.000 TL
    - Stopaj $((3.000.000 - 600.000) \times 0,10)$: 240.000 TL
  - Daha sonra azaltılan 9.000.000 TL lik sermayenin 1.000.000 TL sinin olağanüstü yedeklerden karşılandığı kabul edilecektir.
    - Stopaj $(1.000.000 \times 0,10)$: 100.000 TL
- Sermaye azaltımının tescil edildiği 3.11.2027 tarihi ile 11.11.2022 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltmesinden yapılan sermaye artırımı arasında beş tam yıllık süre geçtiğinden, kalan kaynaklar arasında oranlama yapılacaktır. Bu durumda 9.000.000 TL lik sermaye azaltımından kalan $(9.000.000 - 3.000.000 - 1.000.000)$ 5.000.000 TL nin aşağıda belirlendiği şekilde karşılandığı kabul edilecektir:

- Ortaklarca nakden ödenen kısımdan karşılanan sermaye (6.000.000/10.000.000) : %60
- 11.11.2022 de enf.düz.farkından karşılanan Sermaye (4.000.000/10.000.000) : %40
  - Enflasyon Düzeltme Farkının Kurumlar Vergisi ((5.000.000x0,40)x0,20) : 400.000 TL
  - Enflasyon Düzeltme Farkının Stopajı ((2.000.000-400.000)x0,10) : 160.000 TL
- Ortakların karşıladığı kısımdan yapılan 3.000.000 TL nakit sermaye üzerinden ise herhangi bir vergileme yapılmayacaktır.

4.4. Geçmiş Yıl Zararlarının Mahsubu Suretiyle Sermaye Azaltılması

Geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle sermaye azaltılması durumunda, bu şekilde azaltıma konu edilen sermaye unsurları yukarıdaki açıklamalara göre tespit edilir ancak bu tutarlar üzerinden stopaj yapılmaz. Zira sermayenin zararlara mahsuben azaltılması halinde ortaklara intikal eden bir bedel yoktur.

Örneğin bir anonim şirketin 5.000.000 TL olan nakdi sermayesini, 11.11.2022 tarihinde tescil edilen kararla enflasyon düzeltme farklarından 4.000.000 TL ve olağanüstü yedeklerden 1.000.000 TL olmak üzere 5.000.000 TL artırarak 10.000.000 TL'ye yükselttiğini, daha sonra bu sermayeyi 25.12.2027 tarihinde tescil edilen kararla zararlara mahsuben 9.000.000 TL azaltarak 1.000.000 TL'ye indirdiğini varsayalım. Bu örnekte, öz sermaye kalemlerinden yapılan sermaye artırımını ile sermayenin azaltıldığı tarih arasında beş tam yıllık süre geçmiş olduğundan, sermaye azaltımını suretiyle yapılacak vergilemenin belirlenmesi için orantı yöntemi kullanılacaktır.

Hesaplama aşağıdaki gibi olacaktır:

- Enflasyon Düzeltme Farklarından Oluşan Sermaye Payı : %40
- Olağanüstü Yedeklerden Yapılan Sermaye Payı : %10
- Nakit Sermaye Payı : %50

Bu örnekte azaltılan 9.000.000 TL sermayenin %40'ı olan 3.600.000 TL'nin enflasyon düzeltme farklarından, %10'u olan 900.000 TL'nin olağanüstü yedeklerden, %50'si olan 4.500.000 TL'nin ise ortaklarca ödenen nakdi sermayeden geldiği kabul edilecektir.

Bu azaltımda yalnızca enflasyon düzeltme farkına isabet eden 3.600.000 TL'nin kurumlar vergisi alınacaktır ki, o da 720.000 TL'dir.

5. 7420 SAYILI KANUNLA GETİRİLEN YASAL DÜZENLEMENİN DİĞER BAZI VERGİSEL MÜESSESELERE ETKİSİ

5.1. Nakit Sermaye Artırımı İndirimi

Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendiyle, şirketleri öz kaynakları ile çalışmaya teşvik etmek için nakden artırılan sermaye tutarları üzerinden belli esaslara göre hesaplanan faiz tutarlarının belli bir süre ile vergi matrahından beyanname üzerinde indirilmesine imkan tanınmıştır.

Bu indirimden, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap dönemi ile bu dönemi izleyen dört hesap dönemi için ayrı ayrı yararlanılabilmektedir.

İlgili düzenlemede, bu dönemlerde sermaye azaltımı yapılması hâlinde azaltılan sermaye tutarının indirim hesaplamasında dikkate alınmayacağı belirtilmektedir.

Görüleceği üzere, bu uygulamada belirtilen sürede yapılan azaltımın hangi kaynaktan yapıldığına bakılmaksızın indirim hakkının azaltılan tutar kadar kaybedileceği anlaşılmaktadır.

7420 sayılı Kanun sonrasında yapılan sermaye azaltımlarında azaltılan tutarların kaynağı yasa ile net olarak belirlendiğine göre, nakit sermaye indirimi uygulamasında da bu belirlemeye itibar edilmelidir. Yeni düzenleme ile azaltılan kısmın öz sermaye kalemlerinden oluştuğu kabul edildiği durumlarda, nakit sermaye indiriminden mahrum kalınmaması gerekir. Azaltılan sermayenin bir tarafta özsermaye kalemlerinden olduğu kabul edilirken, diğer tarafta nakit unsurlara ait olduğu kabulü oldukça tutarsız ve adaletsiz bir yaklaşım olacaktır.

Bu nedenle, nakit sermaye indirimindeki bu uygulamanın yeni düzenleme sonrasında yeniden yorumlanması gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda yasal bir değişiklik yapılmadan da tebliğ açıklamalarıyla bu tutarlılığın sağlanabileceği kanaatindeyiz.

5.2. Kısmi Bölünme Nedeniyle Yapılan Sermaye Azaltımları

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 ve 20 nci maddeleri kapsamında yapılacak kısmi bölünmede, devralan şirket hisselerinin doğrudan ortaklara verilmesi halinde bölünen şirkette sermaye azaltımı yapılması gerekmektedir.

Bu sermaye azaltımı ortaklara nakit çıkışı yapılan ve ortakların mal varlığında artışa sebebiyle veren bir azaltım niteliğinde olmadığından, bu azaltım sebebiyle vergileme yapılmaması gerektiği bugüne kadar Maliye İdaresi tarafından da kabul edilmiştir.

Maliye İdaresi tarafından verilmiş olan güncel özgelelerde, kısmi bölünme nedeniyle yapılan sermaye azaltımlarında, devralan şirket bünyesinde

sermayenin kaynaklarına göre takip edilmesi şartıyla azaltım sebebiyle vergileme yapılmayacağı belirtilmektedir³.

7420 sayılı Kanunla yapılan düzenlemede, kısmi bölünme nedeniyle yapılacak sermaye azaltımlarına ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Bu nedenle, söz konusu düzenlemenin kısmi bölünme yoluyla yapılacak sermaye azaltımlarını da kapsadığı yönünde tereddütler oluşabilecektir. Zira Maliye İdaresinin mevcut özeldelerindeki görüşü, sermaye azaltımında vergilemeye ilişkin yasal bir düzenleme olmadığı dönemlerde verilmiştir.

7420 sayılı Kanun sonrasında da bu yaklaşımın devam ettirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü, ortaklara pay verilmesi suretiyle gerçekleştirilen kısmi bölünme işlemlerinde vergiye tabi bir değer artışı/elden çıkarma olmaması durumu aynen devam etmektedir. KVK'nın 32/B maddesinde bu konuya açıkça yer verilmemiş olması uygulamada bir değişiklik meydana getirmemelidir. Ancak bu durumun Maliye İdaresi tarafından bu konuda çıkarılacak tebliğde açıkça ifade edilmesi isabetli olacaktır.

5.3. Şirketlerin Sahip Olduğu Kendi Hisse Senetlerinin İptali Amacıyla Yapılan Sermaye Azaltımları

Bilindiği gibi, şirketin ortaklarından aldığı kendi hisselerinin iptaline yönelik özel bir kanuni düzenleme bulunmaktadır. Gelir Vergisi Kanununun (GVK) 94 üncü maddesine 7256 sayılı Kanun ile eklenen düzenleme uyarınca, bu maddenin yürürlüğe girdiği 17/11/2020 tarihinden sonra şirketlerin iktisap ettiği kendi hisselerinin iptali amacıyla yapılan sermaye azaltımlarında, iktisap bedeli ile hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının itibari değeri arasındaki fark tutar sermaye azaltımına ilişkin kararın ticaret sicilinde tescil edildiği tarih itibariyle %15 stopaja konu olmaktadır. Bu tarihten önce iktisap edilen hisselerin sermaye azaltımı yoluyla iptalinde ise herhangi bir vergileme yapılmayacaktır.

Şirketlerin sahip olduğu kendi hisse senetlerinin iptali amacıyla yapılan sermaye azaltımlarına yönelik olarak GVK'nın 94 üncü maddesinde özel bir vergileme rejimi mevcut olduğundan, KVK'nın 32/B maddesinin bu amaçla yapılan sermaye azaltımlarında uygulanmaması gerektiği görüşündeyiz.

Zira GVK'nın 94 üncü maddesinde yer alan düzenleme şirketlerin ortaklarından satın aldığı kendi hisselerini iki yıl içinde sermaye azaltımı yoluyla iptal etmemeleri halinde ikinci yılın sonunda hisselerin itibari değeri ile satın alma bedeli arasındaki farkın ortaklara dağıtılmış sayılacağına amir olup, sermaye azaltıldığında çıkacak vergisel sonuç ile azaltılmayıp ikinci yılın sonunda ortaya çıkan vergisel sonucun aynı olması gerekir.

³ Örnek olarak 08.01.2020 tarihli ve 62030549-125[9-2018/320]-22838 sayılı özelge DENET DUYURU
Sayı : 2022/008/12

6. SONUÇ

Makalemizde, 7420 sayılı Kanunla KVK'ya 32/B maddesi olarak eklenen yasal düzenleme hakkında açıklamalar yapılmış ve bunun diğer bazı vergi müesseselerine etkileri tartışılmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı bu yasal düzenlemenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkili kılınmıştır. Bu kapsamda, Bakanlığın bu düzenleme hakkında yakın zamanda bir tebliğ çıkarması beklenmektedir.

Yayımlanacak tebliğde, makalemizin 5 inci bölümünde yer verdiğimiz konularda da açıklamalara yer verilmesinin faydalı olacağını değerlendiriyoruz.

KAYNAKÇA

- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
- 7420 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 08.01.2020 tarihli ve 62030549-125[9-2018/320]-22838 sayılı özelge
- www.bdo.com.tr